

PREVENTIVNÍ PROGRAM

2021 - 2022

Obsah:

Terminologie, zkratky

Základní dokumenty

Témata primární prevence

Základní údaje

Analýza školy

Cíle projektu

Činnosti nutné k dosažení cíle

Preventivní program pro žáky

Preventivní program pro učitele

Evaluace preventivního programu

Přílohy:

Vrstevníkový program

Program proti šikanování

PAS

Krizový plán školy 2021/2022

Důležité kontakty

TERMINOLOGIE A SEZNAM ZKRATEK, NA KTERÉ ZDE NARAZÍTE

Specifická primární prevence – aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Jedná se o:

- a) všeobecnou prevenci, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjištěván rozsah problému nebo rizika,
- b) selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování,
- c) indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

Nespecifická primární prevence – veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání. Tento typ prevence je významný v kontextu aplikace různých efektivních a vyhodnotitelných specifických programů.

Seznam použitých zkratk:

PP preventivní program, KP krizový plán

ŠMP školní metodik prevence

VP výchovná poradkyně

TU třídní učitel

ZZ zákonný zástupce

ŠPZ školní poradenské zařízení

ŠVP školní vzdělávací program

PPP pedagogicko-psychologická poradna

PPP poruchy příjmu potravy

PRCh Prevence rizikového chování

NL návykové látky

DofE (Duke of Edinburgh) - program Vévody z Edinburghu

DOD den otevřených dveří

SVP středisko výchovné péče

HZS hasičský záchranný sbor

NNTO Nenech to být – online schránka důvěry

CŽV celoživotní vzdělávání

PP A KP VYCHÁZÍ Z TĚCHTO DOKUMENTŮ:

- Školský zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, školním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání
- „Tabákový zákon“ Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Č. j. 37014/2005-25
- Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních, MŠMT- č. j. 22294/2013-1
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č. j. 21291/2010-28
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č. j. 21149/2016
- Pokyn MŠMT č. j. 14423/99-22 k výchově proti projevům rasismu
- Zákon 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí na období 2013-2018
- Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních, MŠMT č. j. 5217/2017-1
- Školský zákon č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících
- Zákon 562/2004 Sb. ze dne 24. září 2004, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona (Změna: 264/2006 Sb., 428/2012 Sb., 332/2014 Sb.)
- Vyhláška č. 197/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky
- Stručný návod na zabezpečení procesů souvisejících s GDPR
- Pomůcka k nově zakotveným právům a povinnostem pedagogických pracovníků a k povinnému vyloučení žáka nebo studenta k 1. 9. 2017
- „Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu“ Č.j.: 11 691/2004-24
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví 10 194/2002-14
- Zákon č. 359/1999 Sb. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí

TÉMATA PRIMÁRNÍ PREVENCE

1. Návykové látky <https://www.msmt.cz/file/49475/>
2. Rizikové chování v dopravě https://www.msmt.cz/uploads/Priloha_2_Rizikove_chovani_v_doprave.doc
3. Poruchy příjmu potravy https://www.msmt.cz/uploads/Priloha_3_poruchy_prijmu_potravy.doc
4. Alkohol <https://www.msmt.cz/file/49652/>
5. Syndrom týraného dítěte https://www.msmt.cz/uploads/Priloha_5_Syndrom_CAN.doc
6. Školní šikana https://www.msmt.cz/uploads/Priloha_6_Skolni_sikana_2020.doc
7. Kyberšikana https://www.msmt.cz/uploads/Priloha_c_7_Kybersikana_d.docx
8. Homofobie https://www.msmt.cz/uploads/Priloha_8_Homofobie.doc
9. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
https://www.msmt.cz/uploads/Priloha_9_Extremismus_rasismus_xenofobie_antisemitismus.doc
10. Vandalismus https://www.msmt.cz/uploads/Priloha_c_10_Vandalismus.docx
11. Záškoláctví https://www.msmt.cz/uploads/Priloha_c_11_Zaskolactvi.docx
12. Krádeže https://www.msmt.cz/uploads/Priloha_12_Kradeze.doc
13. Tabák <https://www.msmt.cz/file/49476/>
14. Násilí (vnitřní – ze stran studentů, i vnější – např. vniknutí agresora do školy)
https://www.msmt.cz/uploads/Priloha_14_Krizove_situace_spojene_s_nasilim.doc
15. Netolismus https://www.msmt.cz/uploads/Priloha_15_Netolismus.doc
16. Sebeпоškozování https://www.msmt.cz/uploads/Priloha_16_Sebeposkozovani.doc
17. Nová náboženská hnutí https://www.msmt.cz/uploads/Priloha_17_Nova_nabozenska_hnuti.doc
18. Rizikové sexuální chování https://www.msmt.cz/uploads/Priloha_18_Riziikove_sexualni_chovani.doc
19. Příslušnost k subkulturám https://www.msmt.cz/uploads/Priloha_19_Prislusnost_k_subkulturam.doc
20. Domácí násilí https://www.msmt.cz/uploads/Priloha_20_Domaci_nasili.doc
21. Hazardní hraní https://www.msmt.cz/uploads/priloha_21_hazardni_hrani.docx
22. Problémové situace týkající se žáků s poruchou autistického spektra <https://www.msmt.cz/file/40398/>
<https://www.msmt.cz/file/40397/>
<https://www.msmt.cz/file/40396/>

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název a adresa školy	Gymnázium, Polička, nábřeží svobody 306
Školní metodik prevence (ŠMP)	Mgr. Erika Jiroušová
Telefon na ŠMP	461 722 102, 732142783
E-mail na ŠMP	jirousova@gympolicka.cz
Specializační studium	ano
Počet tříd	12
Počet studentů	340
Počet pedagogických pracovníků	35
Počet provozních pracovníků	13

ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU ŠKOLY

Gymnázium, Polička, nábřeží Svobody 306 je střední všeobecně vzdělávací škola, která připravuje žáky především ke studiu na vysokých školách a vyšších odborných školách. Ve škole je 8 tříd osmiletého gymnázia a 4 třídy čtyřletého gymnázia. S celkovým počtem 340 studentů se považujeme za školu s rodinným prostředím, kde se mezi sebou jednotliví studenti i učitelé znají.

Ačkoliv předpokládáme, že studenti si tuto školu vybírají s vědomím určitých studijních nároků, nelze vyloučit, že studium na střední škole může být pro některé studenty velkou zátěží. Proto se náš preventivní program zaměřuje zejména na problémy spojené se zvládnutím stresu - prevence návykových látek, poruchy příjmu potravy, sebepoškozování. Dále předpokládáme, že v konkurenčním prostředí, v boji o své místo a postavení, může v kolektivu docházet k nezdravému chování, které může dále vyústit v šikanu. Proto naším dalším důležitým bodem preventivního programu je právě prevence šikany a kyberšikany. Od roku 2018 je naše škola zaregistrovaná v programu NNTB (Nenech to být), což je v podstatě schránka důvěry ONLINE.

Na škole je zřízeno poradenské pracoviště. Ve škole působí školní metodik prevence a výchovná poradkyně, kterou je nově Mgr. Jana Feltlová. Nemáme školního psychologa. Spolupracujeme s PPP Ústí nad Orlicí, PPP České Budějovice, Policií ČR, SVP Svitavy, SVČ Mozaika, HZS Svitavy.

Ve škole je k dispozici jídelna, bufet, klubovna, studovna, nahrávací studio, posilovna, sportovní hala, venkovní sportovní hřiště a venkovní třída.

CÍLE PROJEKTU

1. Krátkodobé cíle:

Seznámit pedagogy s novým PP a s krizovým plánem.

2. Střednědobé cíle

Zvýšit frekvenci setkání ŠMP a třídních učitelů (čtvrtletní setkání)

Monitorovat situaci ve třídě 2P (koncem minulého školního roku tam proběhla šikana), posilovat spolupráci a sounáležitost třídy, podpořit jejich pozitivní naladění, objednat preventivní program

Průběžný monitoring klimatu ve všech třídách (dotazník 1x ročně)

Vymyslet aktivity pro nadané žáky u nás ve škole (předmětové komise)

3. Dlouhodobé cíle vzhledem k cílovým skupinám:

Žáci:

Vytváření pozitivní atmosféry ve škole i ve třídních skupinách, atmosféry vzájemného respektu, bezpečí a udržování kázně. (nastavení pravidel v prvních ročnících)

Výchova ke zdravému životnímu stylu. Podněcování žáků k pravidelným sportovním a zájmovým činnostem.

Podpora žáků v jejich nápadech, potřebách a tvořivosti. Podpora talentovaných žáků.

Rozvoj měkkých dovedností žáků

Formování postojů k sociálně nežádoucímu a rizikovému chování a podpora již zformovaných zdravých postojů. Předcházet užívání návykových látek, včetně alkoholu a tabáku.

Učitelé:

Spolupráce při tvorbě a realizaci preventivního programu, ŠVP

Další vzdělávání učitelů v oblasti prevence

Rodiče:

Oslovit rodiče formou dotazníku. Prohloubení spolupráce a zlepšení komunikace školy s rodiči.

Panelové diskuze

ČINNOSTI NUTNÉ K DOSAŽENÍ CÍLE

a. Výuka

Výuka je nejdůležitějším prostředkem, jak dosáhnout cílů vytyčených v jednotlivých bodech Preventivního programu. Školní vzdělávací program je sestaven tak, aby obsahoval všechna uvedená témata primární prevence a bylo tak zajištěno, že je žáci absolvují v rámci výuky. Některá témata se probírají opakovaně a ve více předmětech. Studenti tak mají možnost seznámit se s toutéž problematikou z různých úhlů pohledu a v různých souvislostech. To přispívá k upevnění takto získaných kompetencí.

Tabulka ukazuje počet vyučovacích hodin, ve kterých probíhá prevence rizikového chování.

Třída ----- Rizikové chování	1P 2P	3P 4P	5P, 1A 6P, 2A	7P, 3A 8P, 4A
Šikana, kyberšikana			2,5	1,5
záškoláctví			2	1
Rizikové chování v dopravě		1		
Rizikové sporty	1		1	
Rasismus, xenofobie	1	1	3	2
Sekty, extrém. náb. směry				3
Rizikové sexuální chování		1	2	5
Tabák		3		3
Alkohol	1	5	2,5	7,5
Další návykové látky	1	4	3,5	7
Nelátkové závislosti			0,5	
Poruchy příjmu potravy		4	2	4
Prevence kriminálního chování			1	5

Z tabulky vyplývá, že studenti osmiletého gymnázia v rámci výuky absolvují cca 80 hodin prevence rizikového chování, studenti čtyřletého studia cca 60 hodin. Z tabulky je dále vidět, že některé formy rizikového chování jsou pokryty dostatečně, některé ne. Podle toho volíme další preventivní programy.

b. Ostatní formy preventivní činnosti (preventivní programy, sportovní programy, kulturní programy, videodokumenty, knihovna, monitoring během přestávek a volných hodin atp.) viz Preventivní program v následující části.

PREVENTIVNÍ PROGRAM PRO ŽÁKY

A. Specifická prevence

1. Vrstevnické programy –viz. příloha PP č. 1

- Adaptační kurzy pro 1. ročníky (nastavení pravidel, prevence šikany)
- Psychohrátky – 2P a 3P (víkendový pobyt – prevence užívání návykových látek)

2. Diskusní besedy s odborníky

- Jak se učit –1P, 2P, 1A, 2A - říjen 2021, CCV Pardubice
- Nehodou to začíná 3A,7P – duben 2022
- Jeden svět - festival dokumentárních filmů o lidských právech + diskuse - více tříd
- Prevence násilí a šikany. Kyberšikana. Policie ČR (výběr tříd)
- Radek Gipsy Banga – preventivní program (3P, 4P)

3. Zájezdy, exkurze

- Terezín (prevence rasismu a xenofobie)

B. Nespecifická prevence

1. Interaktivní programy

- Adaptační kurzy pro žáky 1A a 1P (klíma ve třídě, koheze skupiny, září 2021)
- Jak se učit? – 1P, 2P, 1A, 2A (říjen 2021)
- Spaní ve škole (NG + 1A, 2A, vztahy ve třídě po uzavření škol v minulém šk. roce)

2. Sportovní programy

- Turisticko-geografická exkurze (náhrada za neuskutečněný lyžařský výcvik, 2A a 6P, září 2021)
- Lyžařský kurz (třídy 2P, 5P a 1.A: leden 2022)
- Vodácký kurz (třídy 3.A a 7.P: červen 2022)
- Plavání (žáci třídy 1.P, 2P: listopad 2021- leden 2022)

3. Charitativní a osvětová činnost

- sbírky např., „Červená stužka“, „Srdíčkový den“, „Bílá pastelka“ - dobrovolníci z řad studentů
- program DOFE – dobrovolnická činnost (3P- 8P)
- Amnesty International: Maraton psaní dopisů (lidská práva) – všechny třídy

4. Kulturní program (Mime Fest, Mikulášská nadílka, Adventní pondělky, Studentský ples, Majáles)

5. Soutěže, olympiády

- Soutěž mladých překladatelů: Juvenes translatores (ČJ, NJ, AJ): 1A - 3A,5P - 7P

6. Zájmové kroužky a nepovinné předměty na gymnáziu

- Pěvecký sbor Juliettes
- Náboženství
- Program DofE (Cena Vévody z Edinburghu)
- Kroužek MAKERS (modelování, 3D tisk,...)

Žáci mají možnost využít ve volném čase školní knihovnu, klubovnu a studovnu. Dále je k dispozici nahrávací studio a posilovna (po domluvě s odpovědným učitelem).

PREVENTIVNÍ PROGRAM PRO UČITELE

Školení v roce 2021-2022:

- Měkké cíle – všichni pedagogičtí i nepedagogičtí zaměstnanci (únor2022)
- Třídnické hodiny II. – TU a zájemci, Mgr. P. Vácha, PPP ČB (jaro 2022)

Další aktivity:

- Průběžné informování ped. pracovníků školním metodikem prevence o novinkách, změnách v oblasti prevence na pravidelných poradách
- Metodické vedení ped. pracovníků – TU v 1. ročnících – adaptační kurz – očekávání, program, zapojení rodičů, vytvoření třídních pravidel, způsoby reflexe
- Metodické konzultace s ŠMP (dle potřeby)
- Metodické konzultace pro učitele s psychologkou PPP ÚO (dle potřeby)
- Samostudium: Knihovnička ŠMP – k dispozici všem pedagogickým pracovníkům:
  - *Třídní učitel jako kouč*
  - *Nastavení mysli*
  - *Najděte si svého maršala*
  - *Efektivní výukové nástroje pro učitele*
  - *Adaptační (stmelovací) soustředění*

Evaluace preventivního programu 2020/2021

Školní rok 2020/2021 byl velmi atypický kvůli dlouhodobému uzavření škol z důvodu pandemie Covid-19. Uzavření škol bylo plošné od 14. října 2020 s krátkodobými návraty některých tříd/skupin (rotační výuka) až do 24. května 2021.

Na začátku školního roku proběhly **adaptační kurzy** pro první ročníky (1.A, 1.P) vedené proškolenými vrstevníky. Plánovaná beseda pro studenty těchto ročníků a jejich rodiče na téma **Jak se učit** z důvodů uzavření škol již neproběhla. Bude přesunuta do dalšího školního roku.

Povětšinu školního roku probíhala distanční výuka, která kombinovala synchronní výuku (O-hodiny) s asynchronní (K-hodiny.) Pro studenty i učitele byla připravena dlouhodobá soutěž **Pohni se** k podpoře aktivního trávení volného času.

Z důvodu uzavření škol neproběhly **lyžařské kurzy** (1A, 5P, 2P), **plavecký výcvik** (1P) ani **vodácký kurz** (3A, 7P). Plavecký výcvik proběhne ve školním roce 2021/2022, lyžařské kurzy tříd 1A a 5P budou ve školním roce 2021/2022 nahrazeny geograficko-turistickou exkurzí.

Některé preventivní programy proběhly online: např. **Nehodou to začíná**, pro třídy 7P, 8P, 3A, 4A a 3P. Program byl velmi kladně hodnocen studenty (vyhodnocení online dotazníku) jako přínosný a rádi ho opět zajistíme pro další ročníky. Další program, který proběhl online, byl **Čas proměn** pro děvčata ze tříd 2P, 3P a 4P. Zatímco mladší žákyně tento program hodnotily kladně, starší žákyně byly víc kritické, nelíbil se jim způsob vedení této besedy, kterou považují spíš za reklamní kampaň některých společností s neochotou hovořit i o alternativních formách. Z tohoto důvodu se pokusíme pro příští ročníky oslovit i jiné lektory.

Podařilo se uskutečnit 2. díl plánovaného **programu selektivní primární prevence** pro třídy 2P a 3P.

Proběhlo školení lektorů vrstevnického programu – nově nám lektory školí dvojice speciálních pedagogů z pedagogicko-psychologické poradny v Ústí nad Orlicí.

V závěru roku se ještě podařilo ještě zorganizovat **Psychohrátky**, plánovaly jsme je pro třídy 2P a 3P (3P o Psychohrátky z důvodu uzavření škol v předešlém školním roce přišla), nakonec jsme stihli zajistit tento program jen pro třídu 3P, s tím, že v příštím školním roce zajistíme Psychohrátky pro současnou 2P i budoucí 2P. V posledním školním týdnu proběhly **školní výlety** všech tříd.

V Poličce 30. 6. 2021

Vypracovala: Mgr. Erika Jiroušová, školní metodik prevence

Příloha PP č. 1: Vrstevnický program

Vrstevnický program na naší škole funguje přes dvacet let.

A. Školení lektorů

Školení zájemců o lektorství zajišťují speciální pedagogové z PPP Ústí nad Orlicí.

I. stupeň

- Seznamování, komunikace, sebezpoznání
- Cíle adaptačních pobytů, pravidla
- Hry na podporu/rozvoj spolupráce
- Jak vést reflexi, k čemu je reflexe

II. stupeň

- Návykové látky, pomoc, odmítání
- jak mluvit s vrstevníky o návykových látkách, jak odpovídat na nejčastěji kladené otázky
- rozhodování, pozitivní a negativní komunikační strategie, přeznačkování
- projekty účastníků, příprava jejich vlastní práce s vrstevníky, metodické rady
- reflexe kurzu

Absolventi obdrží osvědčení, které vydá PPP Ústí nad Orlicí. Mohou poté působit samostatně jako lektoři vrstevnických programů na ZŠ a SŠ.

B. Působení lektorů na vrstevníky a žáky/studenty mladší

- **Adaptační pobyty**
- **Víkendové psychohrátky** - psychosociální výcvik zaměřený na prevenci rizikového chování pro mládež ve věku 12-15 let (žáci gymnázia). Program je zaměřen na formování a upevnění postoje účastníků ve vztahu k návykovým látkám, poskytnutí objektivních informací o návykových látkách a o nebezpečí s nimi spojeném, upevnění osobnosti účastníků, jejich sebezpoznání, sebereflexe, schopnost odpovědně se rozhodnout (realizace závisí na získání potřebných finančních prostředků)
- **Činnost lektorů na ZŠ a ostatních zařízeních v regionu**
vedení skupin dětí 13-15letých - aplikace osvojených metod psychosociálního výcviku
- **Činnost lektorů na Gymnáziu v Poličce**
vedení programu pro žáky nižších ročníků v rámci akce „Noc na gymnáziu“, besedy v hodinách

Příloha PP č. 2: Program proti šikanování

Úkolem programu je co nejdříve detekovat a účinně léčit případnou šikanu. Pro případ řešení výskytu šikany na naší škole je sestaven „**Krizový plán proti šikanování**“.

Metodika **první pomoci** pedagogů při šikaně zahrnuje 4 kroky:

- I. Diagnostiku šikany
- II. Vyšetřování
- III. Nápravu
- IV. Léčbu

Metody vyšetřování, nápravy a léčby jsou voleny dle závažnosti šikanování. Škola řeší šikanu podle předem zvolených postupů buď vlastními silami, nebo spolupracuje s dalšími institucemi. Rozlišujeme dva stupně závažnosti – počáteční a pokročilý, které se odlišují charakteristickými rysy chování, spoluprací, vztahy a celkovou atmosférou ve skupině.

Pro případ výskytu šikany je na škole ustanovena **skupina osob zodpovědná za její řešení**, kterou tvoří školní metodička prevence (ŠMP), výchovný poradce (VP) a třídní učitel. V případě složitějšího řešení se škola obrací na okresní metodičku prevence.

A. Strategie první pomoci při počáteční šikaně se standardní formou (první až třetí stupeň vývojové destrukce, kdy normy, hodnoty a postoje vůči šikanování ve skupině nejsou přijaty většinou)

Vyšetřování: probíhá vlastními silami školy:

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
2. Nalezení vhodných svědků.
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (NIKDY konfrontace obětí a agresorů).
4. Zajištění ochrany obětem.
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

Náprava: je realizována buď

a) metodou usmíření – sleduje se vnitřní proměna vztahů mezi oběťmi a agresory k lepšímu, potrestání se nekoná, použití této metody je ale omezené, lze ji užít pouze u počátečních stadií a dětí mladšího školního věku

nebo

b) metodou vnějšího nátlaku – záměrem je přinutit trestem a strachem viníky k zastavení agresivního chování a k dodržování oficiálních norem

Postup zahrnuje 3 kroky:

- individuální nebo komisionální pohovor s aktéry (agresory, popřípadě s jejich rodiči)
- oznámení o potrestání agresorů před celou třídou. Šikana je posuzována ze strany šikanujícího jako závažné porušení školního řádu a budou z něho vyvozeny přísné sankce. Podle závažnosti porušení bude žákovi uděleno výchovné nebo kázeňské opatření (viz Hlava školního řádu). Cílem je přesvědčit žáky, že škola dokáže zajistit ochranu slabých před silnými.
- ochrana oběti (např. stanovení ochránců oběti, poradit, jak se chovat v případě opakování šikany, pomoc najít spojence – kamaráda, zpřísnění dozorů, aby se zabránilo další šikaně).

Léčba:

např. pomocí ZIPu (základní intervenční program) – systematická práce třídního učitele popřípadě ŠMP a VP (průvodci programu) se školní skupinou. Cílem je zastavení sebeustrukce a nastartování sebeozdravného procesu skupiny a vnitřní proměny vztahů ve třídě a posílení imunity proti případnému opakování šikanování).

Pracuje se s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí). Zabránění pokračování jednání agresora – snaha o nápravu jeho chování, není - li vstřícný, pak uzavření písemné dohody – co nebude (bude) agresor dělat a stanoví se, co se stane, když dohodu poruší. V případě potřeby se mu zprostředkuje péče pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychologů atd.
Pomoc vytvoření třídní charty pravidel chování.

B. Strategie při pokročilé šikaně s neobvyklou formou – brutální a nestandardní – např. výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování (čtvrtý a pátý stupeň šikanování, kdy normy, hodnoty a postoje vůči šikanování byly přijaty většinou či dokonce všemi členy skupiny)

Škola spolupracuje s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s PPP, SVP, OSPOD, Policií ČR.

Vyšetřování zahrnuje následující kroky:

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii.
6. Vlastní vyšetřování.

V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné jí zprostředkovat péči PPP, SVP, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Náprava a léčba jsou složité, realizují se na základě rady odborníků – především psychologů z PPP.

Je třeba zdůraznit významnou úlohu **spolupráce školy s rodiči obětí**.

Podrobnější vysvětlení viz. metodické příručky Michala Koláře „**Bolest šikanování**“ nebo „**Skrytý svět šikanování na školách**“

+

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních 2016

Příloha PP č. 3: Pravidla prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS

Poruchy autistického spektra (dále jen „PAS“) jsou skupinou poruch, které se diagnostikují na základě projevů chování. Jsou označovány jako vývojové poruchy, mezi které jsou řazeny mj. dětský autismus, atypický autismus, Rettův syndrom, Aspergerův syndrom aj. Základní diagnostická triáda PAS zahrnuje různou míru narušení v těchto oblastech: sociální interakce a sociálního chování, verbální i neverbální komunikace, v oblasti představitosti a hry, omezených vzorců chování, zájmů nebo aktivit.

PAS jsou celoživotní, některé projevy s věkem mizí, jiné se zase mohou objevit. Děti, žáci a studenti s PAS považujeme ve školské praxi za žáky s různou mírou speciálních vzdělávacích potřeb. Chování a jednání žáků s PAS ovlivňuje především odlišné vnímání, porozumění a sociální komunikaci. Chování a projevy jsou u každého žáka s PAS značně různorodé. Krizové situace zahrnují zejména rizikové chování vyvolané situací, která nastane z důvodu nepochopení současné potřeby žáka, kterým může být nepohodlí, změny aktuálního zdravotního stavu, či jiných faktorů, které ovlivňují jeho aktuální naladění. Reakcí žáka na takové nepochopení je řešení situace neadekvátním způsobem, neadekvátními verbálními projevy, vzdorovitým chováním, stereotypním chováním, agresí vůči ostatním spolužákům či dospělým, sebepoškozováním, výbušným chováním, vulgárním vyjadřováním apod. Pro předcházení krizovým situacím spojeným s rizikovým chováním žáků s PAS je nutné dodržovat tato pravidla:

- pravidlo přesnosti, jasnosti instrukcí a zajištění předvídatelnosti
- pravidlo jasné a konkrétní motivace
- pravidlo vyšší míry tolerance
- pravidlo důslednosti v přístupu
- vyšší míra vizuální podpory
- nadstandardní řešení obtíží s pozorností
- vyšší míra vysvětlování sociálně komunikačních pravidel a situací, vyšší míra pomoci v některých situacích, které vyžadují praktický úsudek
- možnost odpočinku, relaxace

Pro případ výjimečných situací vytvoří škola krizový plán individuálně pro žáka, kterému krizová situace hrozí z důvodu přidružených zdravotních komplikací, včetně žáků s PAS. Krizový plán bude obsahovat popis konkrétních kroků při vzniku nevhodného chování, problémového chování či problémové situace, vymezení kompetencí a odpovědnosti jednotlivých zaměstnanců, včetně přesného stanovení podmínek kdy a za jakých okolností škola žádá o pomoc jiné odborníky.

Návrh struktury a obsahu krizového plánu pro případ předcházení vzniku problémových situací u žáků s PAS ve školách či školských zařízeních, doporučený MŠMT: http://www.msmt.cz/file/40397_1

Příloha PP č. 4:

Krizový plán školy

při řešení projevů rizikového chování u žáků

2021 /2022

Krizový plán Gymnázia Polička stanoví, jak se mají pracovníci školy zachovat při zjištění některých projevů rizikového chování studentů. Vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21 291/2010-28.

https://www.msmt.cz/uploads/Metodicke_doporuceni_uvodni_cast.doc

Při řešení problému bude spolupracovat Školní poradenské pracoviště – výchovná poradkyně a školní metodik prevence s ředitelem školy nebo zástupcem ředitelky školy a třídním učitelem.

Krizový plán se zaměřuje na následující projevy rizikového chování:

1. Užívání tabákových výrobků
2. Nález a požití alkoholu
3. Jiné omamné a psychotropní látky
4. Krádeže, vandalismus
5. Šikana
6. Šikana učitele
7. Kyberšikana
8. Nošení zbraní a předmětů ohrožující zdraví
9. Záškoláctví
10. Poruchy příjmu potravy, sebepoškozování
11. Závislostní chování (netolismus)
12. Hazardní hraní
13. Domácí násilí
14. Náboženské sekty
15. Extremismus
16. Vniknutí agresora do školy, rukojmí

+ Výchovná opatření

1. Užívání tabákových výrobků

Ve všech vnitřních i vnějších prostorách školy je zakázáno kouřit.

V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí pořádaných školou,

- a) je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- b) Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- c) Pedagogický pracovník dále postupuje dle školního řádu školy – o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud, od koho má tabákový výrobek).
- d) Je informován ŠMP (ten založí záznam do své agendy).
- e) Třídní učitel nebo ŠMP informuje zákonného zástupce žáka a vedení školy.
- f) V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola OSPOD.
- g) Z konzumace tabákových výrobků je ve škole potřeba vyvodit sankce dle platného školního řádu.

2. Nález a požití alkoholu

(Stejný postup platí i v případě, kdy pedagogický pracovník zjistí, že žák přišel do školy pod vlivem alkoholu a kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.)

- a) Pokud je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných je okamžitě nutné mu v další konzumaci zabránit.
- b) Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- c) Podle závažnosti momentálního stavu žáka posoudí pedagogický pracovník, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- d) V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a zavolá lékařskou službu první pomoci.
- e) Pedagogický pracovník informuje zákonného zástupce žáka.
- f) Pokud žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
- g) Jestliže je zákonný zástupce nedostupný, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů.
- h) Třídní učitel nebo ŠMP sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud, od koho má alkohol), toto založí ŠMP do své agendy a informuje vedení školy.
- i) Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k OSPOD.
- j) V případě žákova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- k) Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce dle platného školního řádu. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.

Nález alkoholu ve škole:

A. Pokud pracovník školy nalezne v prostorách školy **alkohol**, postupuje takto:

- a) Tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury
- b) O nález okamžitě uvědomí vedení školy.
- c) Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
- d) Je zaznamenám stručný záznam o události.

B. Pokud pracovník školy zadrží **alkohol u některého žáka**, postupuje takto:

- a) Zabavenou tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- b) O nález okamžitě uvědomí vedení školy.
- c) Je sepsán stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen (datum, místo, čas nálezů a jméno žáka). Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo ten, který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen VP, ŘŠ nebo ŠMP.
- d) Je informován ZZ žáka, v případě opakovaného nálezů u téhož žáka, i OSPOD.
- e) V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

3. Jiné omamné a psychotropní látky

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace OPL, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek. Škola stanovuje zákaz užívání OPL a jejich distribuci a přechovávání. Současně stanovuje zákaz vstupu do školy pod jejich vlivem. Dále stanovuje sankce za porušení zákazu ve školním řádu. Porušení bude vždy projednáváno na pedagogické radě za účelem hodnocení klasifikace chování žáka. Ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle §187 a §188 a spáchání nebo dokončení takového trestního činu nepřekazí, se sám vystavuje trestnímu stíhání. Překazit takový čin lze tím, že ho včas oznámí orgánům Policie ČR nebo státnímu zástupci.

Konzumace OPL ve škole:

- a) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- b) Návykovou látku je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

- c) Podle závažnosti momentálního stavu žáka pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- d) V případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
- e) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, vyrozumí pedagogický pracovník vedení školy.
- f) Škola informuje zákonného zástupce žáka.
- g) V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
- h) Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů. Škola může od OSPODu vyžadovat pomoc.
- i) Škola splní oznamovací povinnost k OSPODu. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
- j) V případě žákova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- k) Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce dle platného školního řádu. Je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušením školního řádu.
- l) Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.

Distribuce OPL ve škole:

Distribuce OPL je v ČR považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.

Přechovávání OPL je vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buďto jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin, ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanoven školním řádem.

Nález OPL ve škole

A. V případě, kdy pracovníci školy **naleznou v prostorách školy** látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

- a) Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- b) Okamžitě informují vedení školy.
- c) Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas, místo nálezu a obálku přelepí. Přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru.

d) Vedení školy vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

B. V případě, kdy pracovníci školy zadrží **u některého žáka** látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

- a) Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- b) Okamžitě informují vedení školy.
- c) O nález sepiší stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena (datum, místo, čas nálezů a jméno žáka). Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena, nebo který látku odevzdal. V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ŘŠ, jeho zástupce, popřípadě ŠMP.
- d) O nález látky je informována Policie ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
- e) Škola informuje zákonného zástupce žáka. (určit kdo!)
- f) V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předá škola látku zajištěnou výše uvedeným způsobem přivolanému lékaři (možnost usnadnění léčby, neboť u řady jedů jsou známy protijedy). Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

C. V případě, kdy pracovníci školy **mají podezření**, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe postupují takto:

- a) Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
- b) Pracovník školy, který má toto podezření okamžitě informuje ředitelku školy, popřípadě jejího zástupce. Pokud nejsou přítomni, informuje ŠMP.
- c) Vedení školy informuje Policii ČR, zkonzultují s ní další postup.
- d) Škola informuje zákonného zástupce žáka.
- e) Žák je izolován od ostatních do příjezdu Policie ČR, je nutné ho mít neustále pod dohledem. U žáka se za žádných okolností neprovádí osobní prohlídka, ani prohlídka jeho věcí.
- f) Po příjezdu Policie ČR se postupuje škola dle jejich instrukcí.

4. Krádeže, vandalismus

Postup při nahlášení krádeže žákem:

- a) Pořídit záznam na základě výpovědi poškozeného.
- b) Věc ohlásit na Policii ČR nebo poučit zákonného zástupce poškozeného žáka, že má tuto možnost.
- c) V případě, že je znám pachatel, je třeba nahlásit věc na OSPOD (je-li pachatel mladší 18 let) a současně předat věc orgánům činným v trestním řízení.

Postup při vzniku škody (vandalismus):

Každý je zodpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti.

- a) Jakmile vznikne škoda na školním majetku, třídní učitel či zaměstnanec školy – svědek události, informuje vedení školy, školního metodika prevence, který následně vyhotoví záznam o události a pokusí se odhalit viníka.
- b) O vzniklé škodě je informován ŘŠ.
- c) Je-li znám viník a škoda byla způsobena svévolně či z nedbalosti, pak třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka a vymáhá nápravu nebo odpovídající finanční náhradu. Náhradu úmyslně způsobené škody důsledně vymáhat po tom, kdo ji způsobil.
- d) V případě, že se jedná o škodu většího rozsahu a ten, kdo ji způsobil, není ochotný škodu nahradit, pak školní metodik prevence vyrozumí Policii ČR a oznámí podezření ze spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.

5. Šikana (detailně viz příloha PP č. 2)

Nebagatelizovat, při každém oznámení či podezření na šikanu je nutné ji prošetřit a informovat ředitele školy. Při řešení situace pracovat v týmu (ŠPP).

Znaky šikany: nepoměr sil, dlouhodobost, záměr – cílené, pro oběť nepříjemné, opakované, bezmoc (odlišit šikanu od škádlení)

Signály: přímé (co vidíme, slyšíme), nepřímé (nechce do školy, chodí pozdě, nemá věci,...)

Stádia:

- Na začátku je něco, co vzbudí pozornost (vtip, komentář, oslovení,...) – motiv zábavy
- Už to není vtípek, už někdo něco sleduje, vzrůstá napětí, reakce intenzivnější,...
- Někdo ubližuje a někomu je ubližováno, zapojených už je víc (vytváří se jádro) – je důležité sbírat informace: Co? Kdo? Kdy? Kde? Jak? (Proč?)
- Normativní – chování se stane normou – „vždyť to dělají všichni“
- Totalita – část třídy má veškerá práva, někdo nemá nic. Změna klimatu – třída tichá. Řeší PČR.

Postup:

A. Počáteční šikana

- a) Informace - co vidím/ od rodičů – je třeba každé podezření prošetřit. Rozhovor s tím, kdo na šikanu upozornil.
- b) Odhad stadia (atmosféra ve třídě, počet žáků zapojených, závažnost,...) - hned vyhodnotit: je to šikana – má to všechny ty znaky, nebo škádlení?
- c) Rozhovor s obětí (zapsat co nejvíc detailů – kdo, kde, kdy, co, jak)
- d) Nalezení svědků

- e) Rozhovory se svědky
- f) Ochrana oběti (nekonfrontovat oběť s agresorem, agresor v tom umí chodit!)
- g) Rozhovor s agresorem(y) – už musím mít jistotu („Já vím...!“)
- h) Pojmenování, potrestání
- i) Info rodičům
- j) Info skupině
- k) Práce se třídou

B. Pokročilá šikana

- a) překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti
- b) domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
- c) zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
- d) pokračující pomoc a podpora oběti
- e) nahlášení policii
- f) vlastní vyšetřování – přivolání odborníka

6. Šikana učitele

A. Šikana ze strany žáků:

- a. Pedagog v pozici oběti šikany, či pedagog, který je takovéto situace svědkem vyhledá okamžitě pomoc. Obrací se na ŘŠ, ŠMP, VP nebo na jiného pedagogického pracovníka. Často pedagog pomoc sám nevyhledá, stydí se, bere to jako osobní selhání. Pedagogové by si měli všimnout svých kolegů.....
- b. O vzniklé situaci je informován ŘŠ.
- c. Pokud se jedná o situaci ohrožující zdraví, či bezpečí pracovníka, ŘŠ přivolá Policii ČR, zajistí pomoc externího specialisty.
- d. Školní preventivní tým zajistí další šetření
  - rozhovor s obětí
  - rozhovor se svědky
  - rozhovor s agresorem / či skupinou agresorů – je zajištěno, že se nemohou domlouvat na společné výpovědi, **nikdy nedochází ke konfrontaci**
  - z rozhovoru se provádí zápis
- e. ŘŠ informuje ZZ agresorů o vzniklé situaci a pozve je do školy k pohovoru s výchovnou komisí
- f. Výchovná komise projedná se zákonnými zástupci žáka další postup
- g. Provede se zápis z jednání VK – podepíše jej všichni přítomní.
- h. ŘŠ udělí agresorovi/agresorům výchovné opatření v souladu se školním řádem.
- i. ŘŠ informuje Policii ČR či OSPOD, pokud došlo k závažnějšímu případu šikanování.
- j. ŠMP a třídní učitel zajistí následnou práci s třídním kolektivem.
- k. ŘŠ nabídne pedagogovi odbornou pomoc a podporu.

B. Šikana učitele ze strany vedení (nejčastěji jako *bossing*), **kolegů** (nejčastěji jako *mobbing*), **podřízených kolegů** (nejčastěji jako *staffing*), nebo šikana **ze strany zákonných zástupců** postrádá aspekt rizikového chování žáků. Tyto formy šikany patří do pracovní právní problematiky a postupy řešení vymezuje zákoník práce, případně trestní zákoník či občanský zákoník.

7. Kyberšikana

- a) při zjištění kyberšikany je informován ŘŠ a ŠMP
- b) zajistí se ochrana oběti (kontaktovat operátora mobilní sítě, zřizovatele webových stránek/profilu)
- c) zajistí se dostupné důkazy (s podporou IT kolegů)
- d) vyšetření vzniklé situace, v případě potřeby zajistit pomoc a podporu externího pracovníka (Policie ČR, Městská policie, KMP aj.)
- e) informovat a poučit rodiče oběti i agresora
- f) potrestání viníků dle platného školního řádu
- g) práce s třídním kolektivem, prevence další budoucí kyberšikany
- h) pokud má pedagog jistotu, že byl spáchán trestný čin, oznámí tuto skutečnost Policii, v případě podezření má povinnost nahlásit tuto skutečnost OSPOD.

8. Nošení zbraní a předmětů ohrožujících zdraví

Je zakázáno nosit do školy a používat věci nebezpečné pro zdraví a život svůj a ostatních osob (obušky, hvězdice, tyče, struny, střelné zbraně, výbušniny, třaskaviny, petardy, zápalky a zapalovače, pornografický materiál, chemikálie...)

Postup v případě zjištění vnesení nebezpečných předmětů žákem do objektu školy:

- Informovat ŘŠ/VP/ŠMP
- Zajistit nebezpečnou věc
- Okamžitě informovat zákonné zástupce žáka a vyzvat ho ke školní návštěvě, kde mu bude věc předána

9. Záškoláctví

Školní docházku žáků eviduje třídní učitel.

Doba a způsob uvolňování/omlouvání žáka ze školního vyučování je stanovena školním řádem.

Neomluvené nepřítomnosti žáka informuje třídní učitel vedení školy.

Škola informuje zákonné zástupce o zjištěném záškoláctví.

Podle počtu neomluvených hodin jsou uděleny sankce podle Školního řádu.

10. Poruchy příjmu potravy a sebepoškozování

- a) Rodiče informujeme vždy, když dítě výrazně zhubne, častěji zvrací, sebepoškozuje se, nechodí na obědy do školní jídelny.
- b) V případě závažného rizika (ohrožení života) škola kontaktuje zdravotnické zařízení ihned.
- c) Pokud rodiče odmítají řešit situaci, informujeme dětskou lékařku popř. OSPOD.
- d) Zákonným zástupcům je doporučena odborná pomoc lékařů.

Ohlašovací povinnost se netýká sebepoškozování, povinnosti hlášení na policii podléhá navádění k sebepoškozování/sebevraždě nebo jsou známé příčiny sebepoškozování – př. sexuální zneužívání, týrání, ...

V případě zahájení léčby škola vychází vstříc potřebám žáka úpravou výukového programu.

11. Závislostní chování – netolismus

- a) Zaměstnanec školy informuje školního metodika prevence, třídního učitele v případě, že si všimne znaků závislostního chování (náhlé změny v chování žáka, unavenost, nervozita, zhoršení prospěchu).
- b) Třídní učitel provede osobní rozhovor se žákem.
- c) Třídní učitel pozve do školy zákonné zástupce žáka a nabídne jim odbornou pomoc (pediatr žáka) či konzultaci se školním metodikem prevence.
- d) Škola nabídne žákům alternativní volnočasové aktivity.
- e) Škola poskytne žákům besedy (profesionální externí lektor) na dané téma – preventivní program.

12. Hazardní hraní

- a) V případě podezření, že se nezletilý žák věnuje hazardnímu hraní, by měl učitel (třídní učitel) v první řadě informovat rodiče žáka při osobním setkání.
- b) Podporu v této situaci může poskytnout školní metodik prevence, výchovný poradce.
- c) Pokud rodiče odmítají spolupracovat s pracovníkem školy, je škola oprávněna vyrozumět OSPOD. V případě vážného či odůvodněného podezření zákon určuje povinnost nahlásit tuto skutečnost OSPOD.
- d) V případě nutnosti návazné intervence pro žáka či třídní kolektiv je možné se obrátit na oblastního metodika prevence z PPP, který poskytne metodickou pomoc či případně osobně navštíví školu.
- e) Pokud má učitel důvodné podezření, že byl v souvislosti s hazardním hraním spáchán trestný čin (krádež, podvod, ublížení na zdraví, ...), měl by informovat ředitele školy a v koordinaci s pracovníky školního poradenského zařízení zvolit vhodný postup vyšetření události. O postupu se vyhotoví písemný zápis. Škola má povinnost v případě spáchání trestného činu (i podezření na spáchání) zákonnou povinnost obrátit se na Policii.

13. Domácí násilí

- a) Pedagog je povinen jednat v okamžiku, kdy se mu dítě svěří nebo pokud zaznamená dlouhodobé nezpochybnitelné známky násilí páchaném na dítěti (podvýživa, modřiny, ...) a to tak, že se obrátí na odborníky (SVP). Věc oznámí vedení školy. Neslibovat – „zůstane to jen mezi námi.“
- b) Povzbudit oběť, aby vyhledala pomoc v organizacích pomáhajících v případech domácího násilí, v případě náhlé traumatické situace doporučit vyhledat krizové centrum.
- c) Uklidnit oběť, že nebudete hovořit o situaci s agresorem.
- d) Sdělit dospělé osobě (rodič – neagresor), že musí ochránit své dítě před násilím.
- e) Pokud se ukáže, že je dítě obětí domácího násilí, které splňuje skutkovou podstatu trestného činu, musí ji třídní učitel oznámit na policii a OSPOD při podezření na týrání dítěte.

14. Náboženská hnutí, sekty

- a) Pokud se ve třídě objeví někdo, kdo vykazuje průkaznější znaky příslušnosti k některé sektě, je lepší se s ohledem na osobnost žáka pokusit zjistit, o jakou skupinu jde, jak dlouho je s ní v kontaktu, jak silně je do hnutí zapojen, jaký je jeho současný vztah k okolí, zda je ochoten mluvit o své nové příslušnosti. O skutečnosti musí třídní učitel informovat vedení školy, spolupracovat s metodikem prevence.
- b) Chovat se k dítěti jako k člověku, na kterém nám záleží, k ničemu ho nenutit, nevyhrožovat, dát mu najevo, že jste na jeho straně.
- c) Pokud dotyčný začne hledat pomoc, obrátí se třídní učitel na odborníky (PPP, SVP, ...).
- d) Pokud má pedagog jistotu, že byl spáchán trestný čin, oznámí to policii. Pokud má podezření ohlašuje tuto skutečnost OSPOD.

15. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, homofobie

Pedagogický pracovník, třídní učitel, školní metodik prevence zjistí hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských postojů u jednotlivců a zjistí jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu.

- a) Školní metodik prevence zjistí rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
- b) Školní metodik prevence ve spolupráci s pedagogy školy vyvolá diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu.
- c) Pedagogové zaměří výuku na tyto problémy, okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory.
- d) Školní metodik prevence pozve experty k diskusi s žáky.

- e) Třídní učitel informuje zákonné zástupce žáků v případě zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů a nabídne jim spolupráci.
- f) Školní metodik prevence informuje Policii ČR v případě závažných projevů (především násilných).

16. Vniknutí agresora do školy

Každá cizí osoba se při příchodu do školy hlásí v kanceláři. Je povinna prokázat svou totožnost a nahlásit účel své návštěvy.

- a) V případě, že kterýkoliv zaměstnanec školy spatří ve vnitřních prostorách cizí osobu, je povinen zjistit důvod její přítomnosti.
- b) V případě neoprávněného vniknutí vyzve osobu k opuštění budovy, o její přítomnosti informuje vedení školy.
- c) Pokud osoba neuposlechne výzvu k opuštění školy, je kterýkoliv pracovník oprávněn kontaktovat policii a požádat o pomoc.

O zákazu vstupu cizích osob do prostor školy jsou poučeni i žáci a současně jsou poučeni o povinnosti na cizí osobu neprodleně upozornit zaměstnance školy.

A. Pokud má agresor rukojmí:

- a) Volat Policii, hned jak je to možné
- b) Zamezit vstupu dalším osobám do ohroženého prostoru (zvědavcům atp.)
- c) Pokusit se evakuovat všechny, kromě rukojmích
- d) Pokud evakuace není možná, schovat se a snažit se být potichu (ztišit mobil)
- e) Nesnažit se navazovat s útočником kontakt
- f) Pokud má útočník požadavky, vyslechnout je a splnit nebo předat nadřízenému
- g) Být klidný, přesvědčivý
- h) Nepodnikat nic riskantního, vyčkat na příjezd Policie
- i) Být připraveni předat Policii co nejvíc informací (druh zbraně, počet rukojmích,..) a případně plán budovy

B. Pokud jste rukojmí:

- a) Pokuste se zůstat klidní
- b) Hlavním cílem je přežít – dělejte, co je vám řečeno, neodporujte útočníkovi
- c) Zkuste rozmýšlet únikovou cestu (nejkratší, nejbezpečnější, atp.), ale zatím nic nepodnikejte, jen pokud se situace výrazně zhorší/zlepší nebo vás vyzve Policie
- d) Snažte se zachovat klid, vyčkejte na záchranu

Výchovná opatření

Pro potrestání aktérů/agresorů lze užít následující výchovná opatření:

- napomenutí a důtka TU, důtka ŘŠ
- podmíněné vyloučení a vyloučení ze studia
- převedení do jiné třídy

V mimořádných situacích je možnost užít i jiná opatření:

- ředitel školy doporučí rodičům či ZZ dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu,
- ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

S krizovým plánem školy byli seznámeni všichni členové pedagogického sboru na úvodní pedagogické radě, je dostupný na stránkách školy.

V Poličce dne 1. 9. 2021

Vypracovala:

Mgr. Erika Jiroušová, školní metodik prevence

Příloha PP č. 5: Důležité kontakty

Školní metodik prevence: Mgr. Erika Jiroušová, jirousova@gympolicka.cz, 732142783

Výchovná poradkyně: Mgr. Jana Feltlová, feltlova@ympolicka.cz

Okresní metodik prevence - PhDr. Petra Novotná, tel: 465521296, 776611695

Mgr. Markéta Sychrová, 777914460

Krajský metodik prevence – Mgr. Renata Černíková, tel: 466026240

Středisko volného času Mozaika – Zdeňka Švecová, tel. 461 725 352, 736 761 281

Alfa Svitavy – středisko výchovné péče, preventivní programy, tel. 731 712 458

OSPOD Polička- Bc. Martina Černíková , Tel: 461 723 844

Policie ČR – Polička 420 974 578 731

Záchranka 155

Linka tísňového volání 156, 112

Policie 158

Dětský lékař - MUDr. M. Plšek, tel. 420 461 723 047, + 420 777 470 804

Psychiatrická ambulance

- prim. MUDr. Zdeňka Kovářová, Oddělení psychiatrie a psychoterapie s psychosomatikou, Svitavy, tel: 461569341, 461569208,
- MUDr. Jarmila Novotná, tel. 461 722 155, Polička Smetanova 55, 572 01 Polička
- Olomouc, Linka pomoci Psychiatrické kliniky Fakultní nemocnice s celorepublikovou působností, telefon: 588441111

Linka důvěry pro pedagogy – 841 220 220 (po-pá 8-16)

Linka bezpečí (nonstop, zdarma) 800 155 555, 116 111

pomoc@linkabezpeci.cz, chat: chat.linkabezpeci.cz

Linka důvěry s celorepublikovou působností: 465524252

Poruchy příjmu potravy – Linka Anabell - 774 467 293 (po, st, čt, pá: 8-16h, út: 10-18h.)

Internetové poradenství Prev-Centrum <http://www.prevcentrum.cz>

Internetové poradenství, Drogová poradna – SANANIM, www.drogovaporadna.cz

Laxus (Sociální a adiktologické služby pro uživatele nelegálních drog, alkoholu, patologické hráče a jejich blízké, poskytované ambulantní formou.) 420 734 316 540